

SUMMA ARQUITECTONICA

MOSTRA DE DIBUIXOS
DE XAVIER FERRÉS PADRÓ

La Sala Vincenç
3 al 26 de Maig 2012

La Sala Víncor

3 al 26 Maig 2012

Amb el patrocini de:

Amb el suport de:

ESCOLA MASSANA

Centre d'Art i Disseny

Adscrit a la UAB

Consorci d'Educació
de Barcelona
Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

Comisariat Romà Arranz, Professor d'Art

Disseny espai i exposició Francesc Plà, Arquitecte, BOPBAA

Disseny il·luminació Jordi Ballesta, Anoche Iluminación Arquitectónica

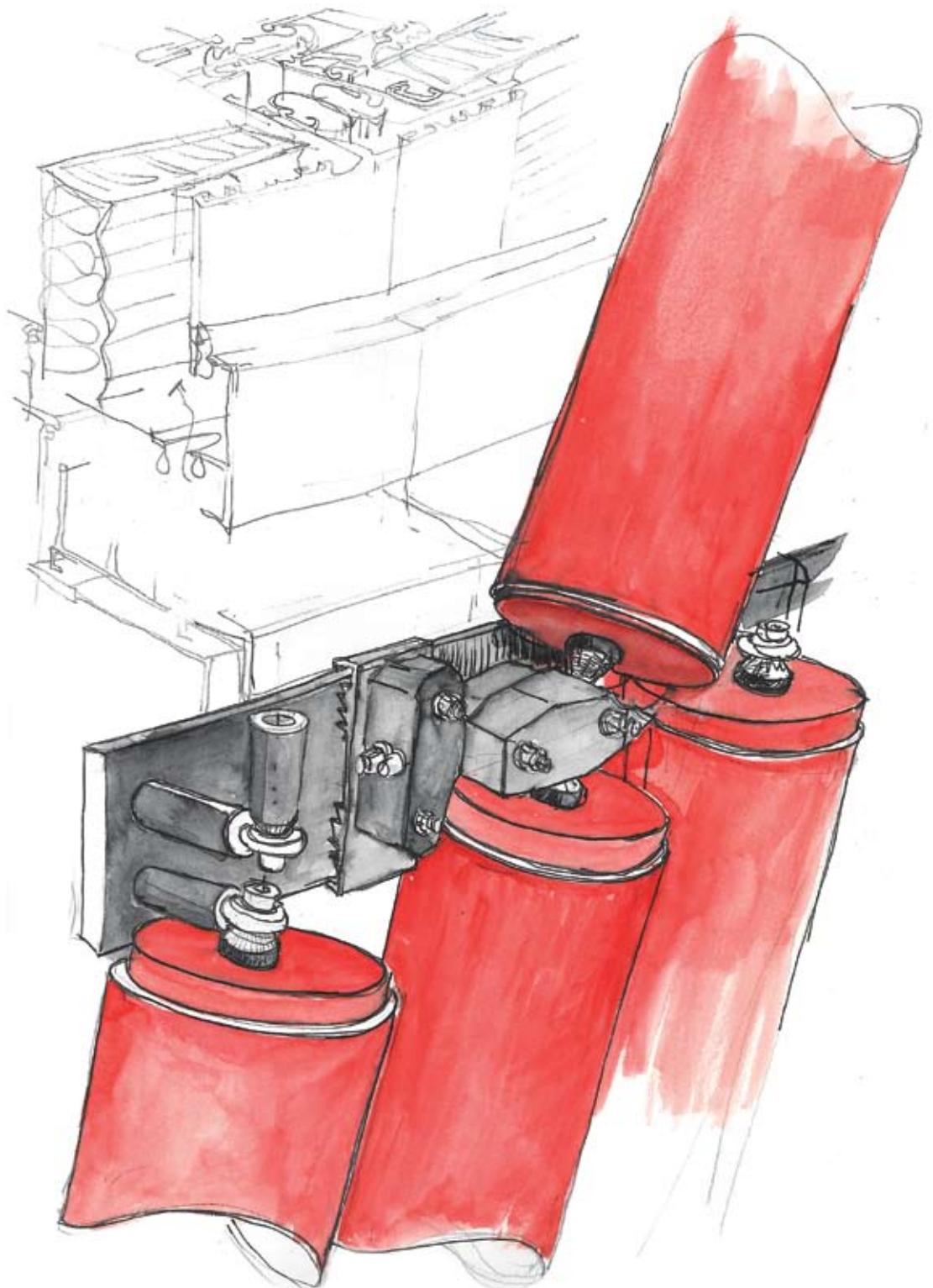
Disseny catàleg i fotografies Daniela Nicholson

Tots els dibuixos d'aquest catàleg i de l'exposició son originals de Xavier Ferrés i Padró. Corresponen a projectes i obres en les que ha col·laborat amb els autors com a arquitecte consultor de façanes.

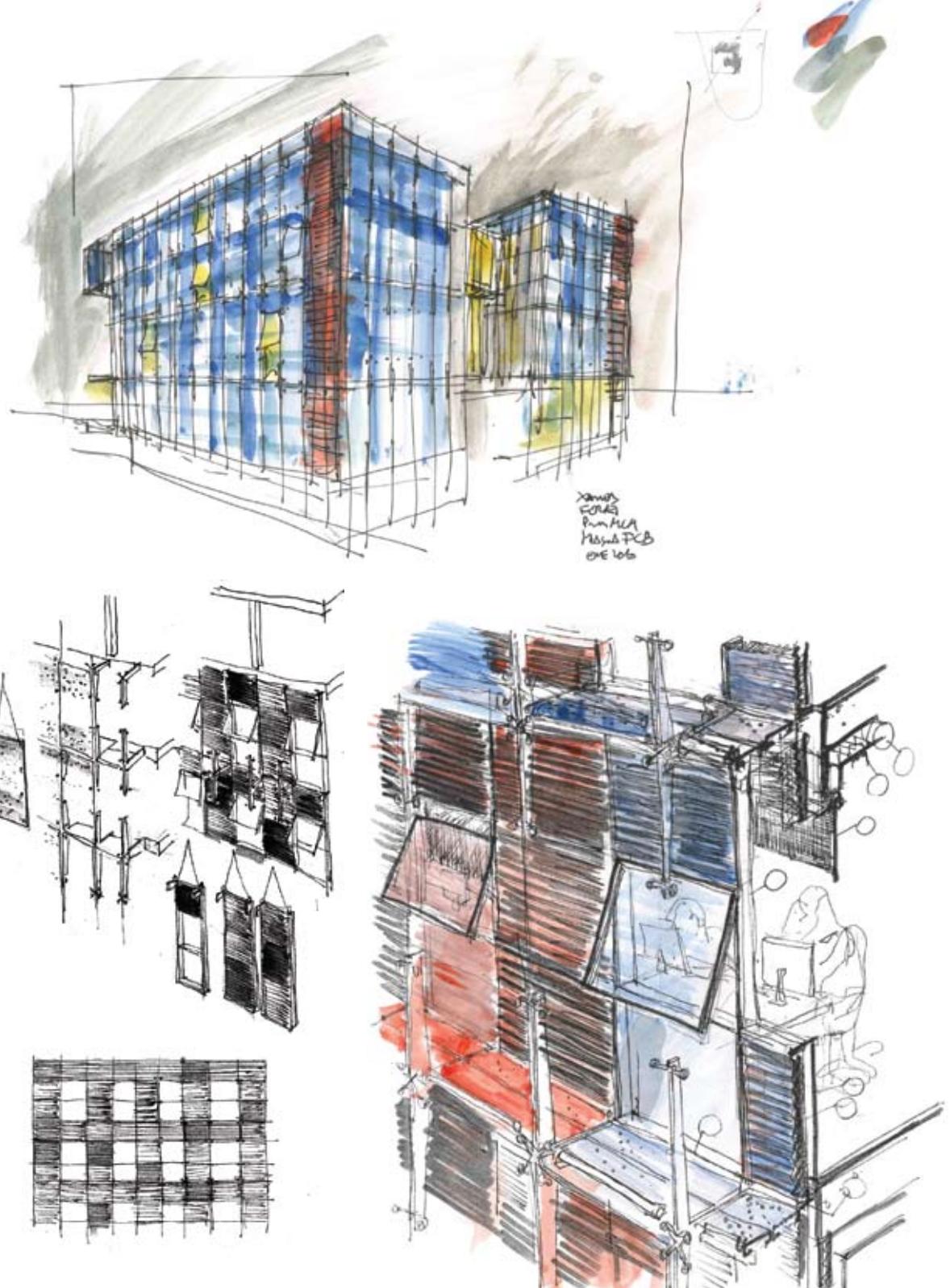
Reservats tots els drets. Està prohibida la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment (electrònic, química, mecànica, òptica, de gravació o de fotocòpia), inclòs el disseny de la coberta, i la distribució d'exemplars, lloguer o préstec públic, sens l'autorització escrita dels titulars del copyright, sota les sancions estableties per les lleis.

El dibujo en Arquitectura nace para explicar
y transmitir convenciones al describir lo que
los ojos no saben ver.

Adrián Anjó-
adri | 2012

Hotel Torres Porta Fira
L'Hospitalet, 2007- 2010. Toyo Ito AA -
b720 Fermín Vázquez Arquitectos.
Tokio, Barcelona.

Masia Futbol Club Barcelona
Barcelona, 2009 - 2011.
PB2 - MCM Group - Ferrés Arquitectos
y Consultores. Barcelona.

Xavier Ferrés i Padró, Arquitecte. (Barcelona, 1957)

Professor de l'Escola Massana des de 1982.
Consultor especialitzat en tecnologia, disseny i
construcció de façanes lleugeres des de 1987.
Dirigeix Ferrés Arquitectos des de 2007.

Col·laborador en el desenvolupament dels dissenys dels
fanals, els aplics i les torres del Temple de la Sagrada Família
de Barcelona des de l'any 2000.

Consultor de façanes de: l'hotel Catalonia a Pça Europa de
l'Hospitalet, de Jean Nouvel i Josep Ribas / l'edifici Balmes 49
de Barcelona, d'Eduard Gascón-TAC Arquitectes / DHUBB de
disseny a Barcelona, de MBM Arquitectes / L'auditori municipal
de Getxo, de Luis María Uriarte / La rehabilitació de l'edifici
Diagonal 640 de Barcelona, de BAAS-Jordi Badía / La Torre
Procam-Puig a Pça Europa de l'Hospitalet, de
Moneo-Marcial-GCA arquitectos.

Professor i coordinador acadèmic del Màster d'arquitectura
de Façanes lleugeres a la Universitat del País Basc, a la facultat
d'arquitectura de Donostia, des de 2007. Co-director i professor
del Màster d'il·luminació arquitectònica a l'escola Elisava de la
Universitat Pompeu Fabra.

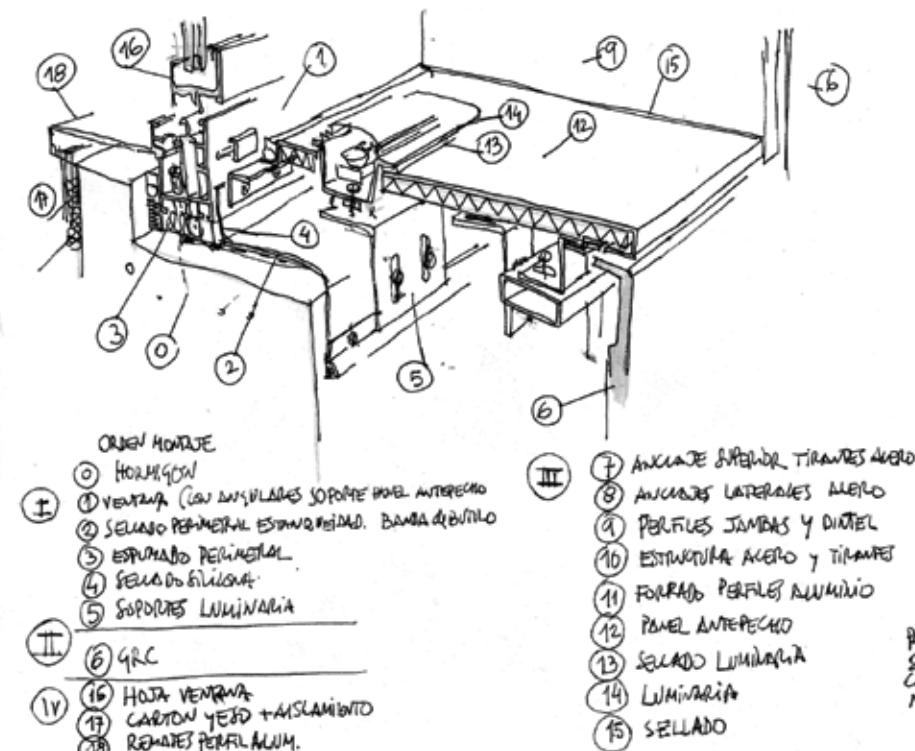
Professor convidat des de 2006 als Màsters: Collective Housing
de la U.P. Madrid / Tecnologia avançada de la U. Europea de
Madrid / Tecnología de la construcción de la U.P. Catalunya

Ponent al ICAE, International Congress of Architectural
Envelopes de Donostia des de 1997.

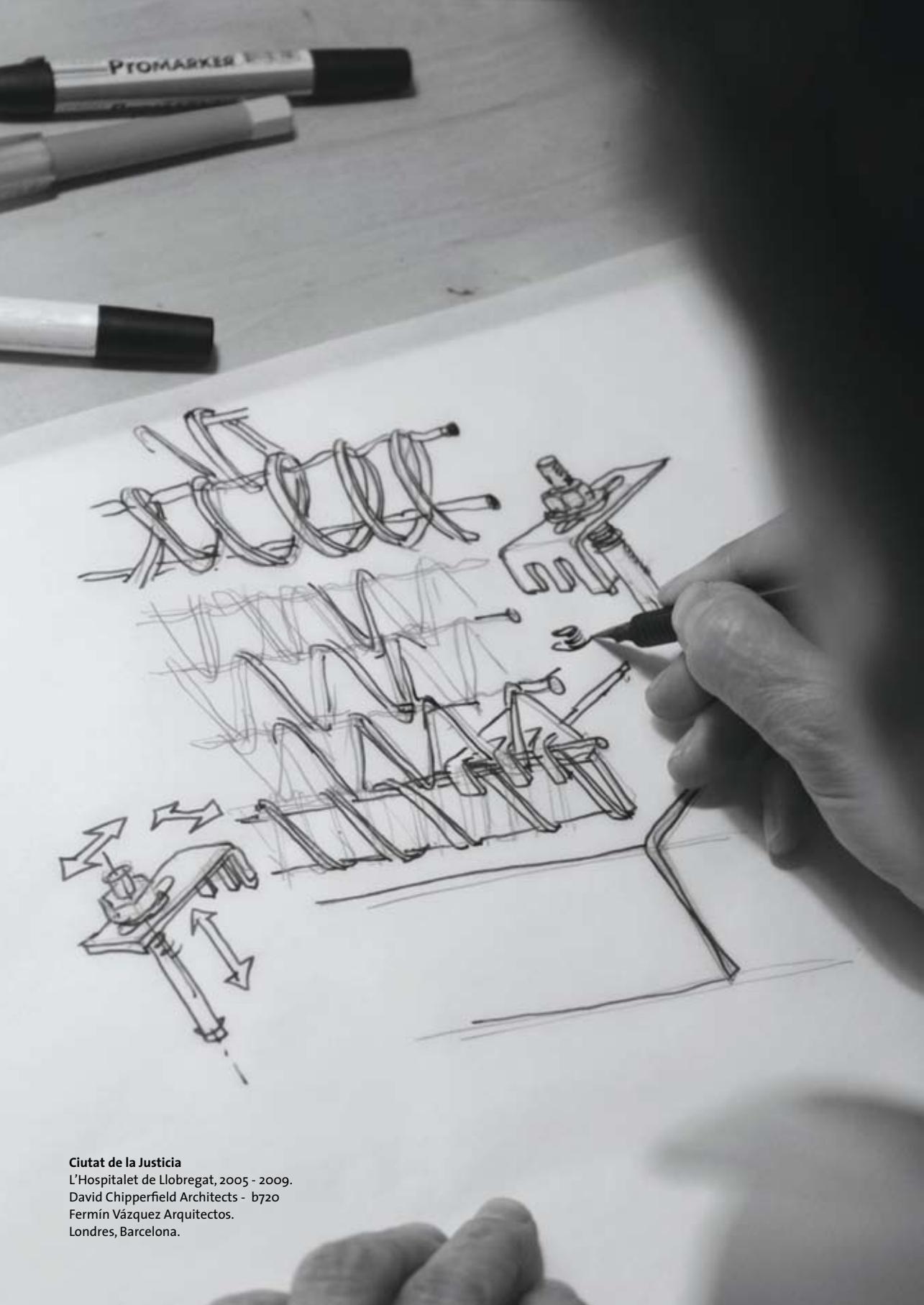
Co-autor del "Manual de producto: Fachadas Ligeras de
AENOR-ASEFAVE" a la 1^a i 2ª edició des de 2006.

SUMMA ARQUITEC TONICA

MOSTRA DE DIBUIXOS
DE XAVIER FERRÉS PADRÓ

Hotel Sofitel
Casablanca - Marroc, 2008 - 2012.
Patrick Genard & Asociados, Barcelona.

Ciutat de la Justicia
L'Hospitalet de Llobregat, 2005 - 2009.
David Chipperfield Architects - b720
Fermín Vázquez Arquitectos.
Londres, Barcelona.

SUMMA ARQUITEC TONICA

Romà Arranz

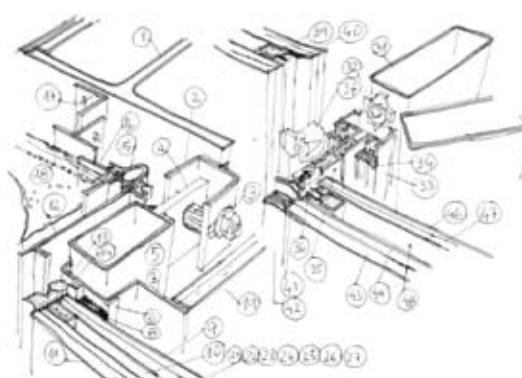
Dins els dibuixos

El dibuix se'n mostra així com síntesi; una formulació del pensament, l'acció i la comunicació.

Davant els dibuixos

Aquestes imatges neixen de la necessitat constructiva i s'aboquen al detall arquitectònic, això és, l'enllaç entre construcció i arquitectura, entre possibilitat i ideal.

Aquesta mostra podria ser d'il·lustracions per a un tractat d'arquitectura, re aedificatoria, o els croquis per un catàleg o assaig. Però no ho són. Aquestes imatges neixen de la necessitat constructiva i s'aboquen al detall arquitectònic, això és, l'enllaç entre construcció i arquitectura, entre possibilitat i ideal, però no estem davant d'un Assaig. Aquests esborrany que conformen la mostra són plantejament des de l'origen i solucions, però no són cap Manual a l'ús. Formen part de la tradició de l'arquitectura, però no són representacions d'edificis, monuments, perspectives urbanes o projectes arquitectònics.

Edifici Forum 2004 Barcelona 22@
Barcelona, 2002 - 2004.
Herzog & de Meuron, Basel.

Hi ha, en primera instància, pensament aplicat al llenguatge arquitectònic, de l'element tècnic i material que representat permet la projecció visual de la solució arquitectònica. Aquesta previsió possibilita la formalització parcial de l'edifici, del detall i la seva compenetració amb la idea de l'arquitectura, amb la totalitat.

En la mostra trobem també que hi ha molt rastre, manualitat, amb un alt rigor en la concreció, amb una execució directa, àgil i figurativa d'elements molt diversos, traduïbles tots ells en fets, materials i unions, concret i exacte. En definitiva, dibuixos que permeten l'acció, prendre la direcció vers la corporeïtat. També hi ha un caràcter pedagògic i docent dels esborrany. Trobem unes pizarres a la sala d'exposicions, convertida parcialment en aules, on l'arquitecte Xavier Ferrés Padró donarà les seves habituals classes mentre duri la mostra. El mestratge de l'arquitectura amb el dibuix, croquis, apunt, esquema o garget, sempre a mà alçada, és present com instrument i eina de comprensió, representació i transformació del món i no únicament com llenguatge expressiu. El dibuix se'n mostra així com síntesi; una formulació del pensament, l'acció i la comunicació.

En la mostra es manifesta una nova dimensió del dibuix, ara com eina de col·laboració. Aquest instrument de representació és per a Xavier Ferrés Padró la interfície que empra per comunicar, pensar i fer arquitectura amb d'altres arquitectes. Aquesta pràctica és un fet inusual, tant en l'arquitectura com en el dibuix, que fa de la mostra un fet encara més excepcional.

Amb els dibuixos

Se'ns ha mostrat allò ocult com evident i la complexitat s'ha transformat en apparent facilitat.

Aquesta és una mostra de risc, de dibuixos que no estan pensats com imatges, per ser exhibides públicament, si no que són arquitectura representada, esborranyos subjectes a un àmbit estricto, sense concessions a l'espectacle- emplaçades en un context professional. La Sala Vinçon, però, ha apostat per una mirada diferent, per un diàleg directe entre arquitectura i espectador. El repte és també per la gràfica de Xavier Ferrés. Desentès de l'artisticitat, amb una qualitat comunicativa captivadora, una substància expressiva rotunda, els dibuixos prenen entitat pròpia, sense virtuosismes.

Narrativa, expositiva, evolutiva, inclusiva, sincrònica, formal i estructural, els dibuixos atenen a totes aquestes necessitats des de la síntesi. Dibuixos d'una emotivitat estètica arrelada en l'epidermis de les formes, en les petites coses on la totalitat s'articula, contenen temperatures càlides i gèlides, Ens trobem davant una mostra on l'anatomia dels espais se'ns ofereix en una nuesa formal de laboratori, semblant a una sala de dissecció, però amb una expressivitat primigènia, sensual i brutal, sense concessions a l'artilugi.

Al sortir de la sala podrem dir que hem pogut contemplar com les idees s'han transformat en objecte davant nostre, sense necessitat de màgia, amb tota la màgia de la voluntat construïda. Se'ns ha mostrat allò ocult com evident i la complexitat s'ha transformat en apparent facilitat. Assistim a una exposició amb dibuixos realitzats in situ, en temps real i amb la fabulosa sensació de no haver contemplat cap artifici, cap simulacre.

Dibuixos a cavall dels mil·lennis

Els edificis i els arquitectes que s'enuncien en l'exposició formen part del nucli discursiu, definitori, de l'arquitectura europea.

En definitiva, aquesta mostra és un capítol de l'arquitectura europea a cavall dels mil·lennis, malgrat no és aquest el seu format. Els edificis i els arquitectes que s'enuncien en l'exposició formen part del nucli discursiu, definitori, de l'arquitectura europea. Formen part de la història de l'arquitectura, amb noms propis, per l'arquitectura i la construcció, com a signes d'affirmació, rotunds, que ens permeten ubicar-nos en aquests temps desorientats. De fet, i no es casual, molts dels edificis presents a l'exposició són axis mundi, el contrari dels no-llocs, fites que ens obliguen a definir-nos, a ser actius, a l'affirmació. Arquitectura en la mostra que neix en la col·laboració, paradigma necessari del temps globalitzats.

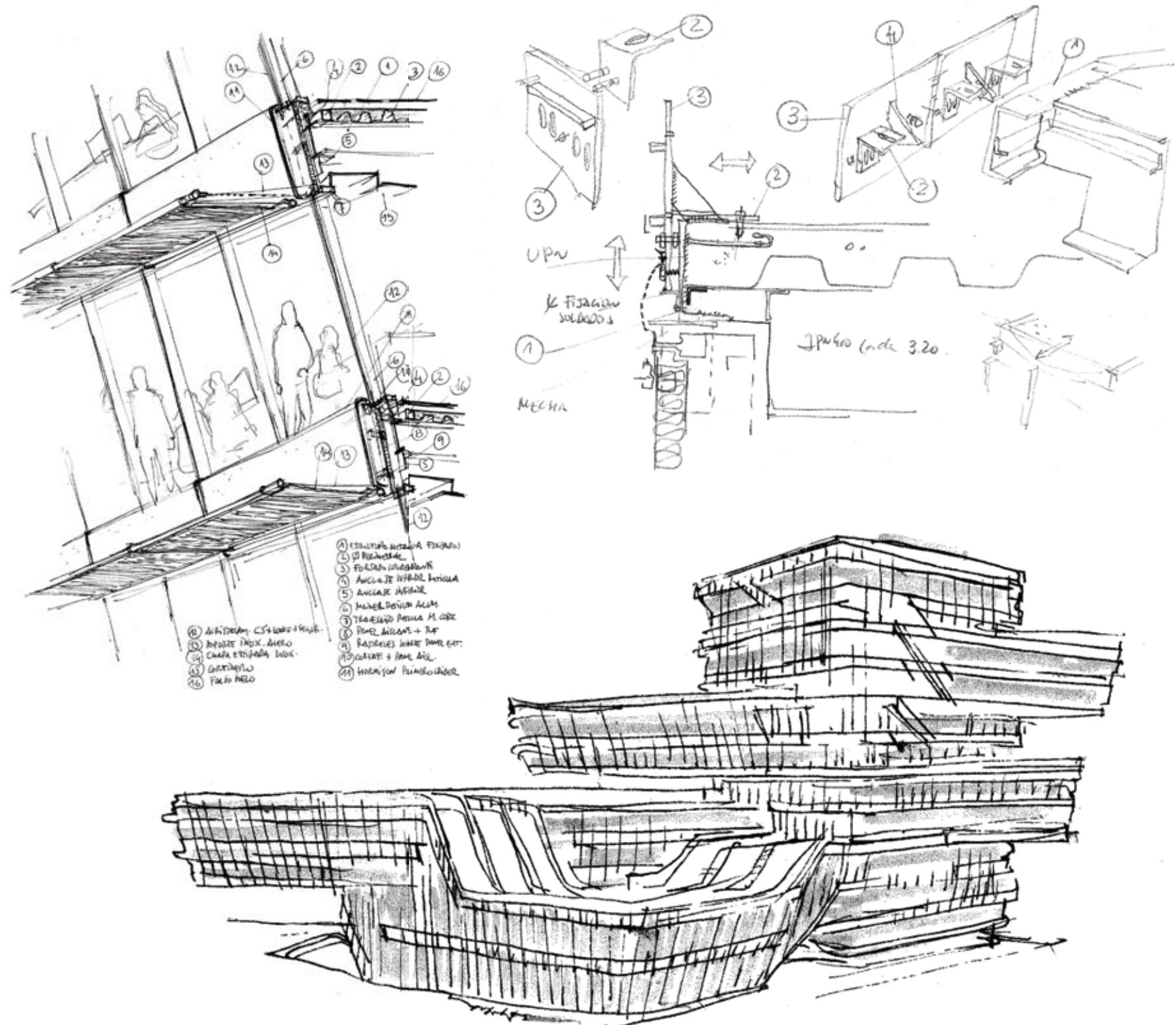
Seu Corporativa GAES
Barcelona, 2006 - 2008.
Mizien - Mestre-Berceo - G56 -
Mur-Garganté. Barcelona.

Summa final

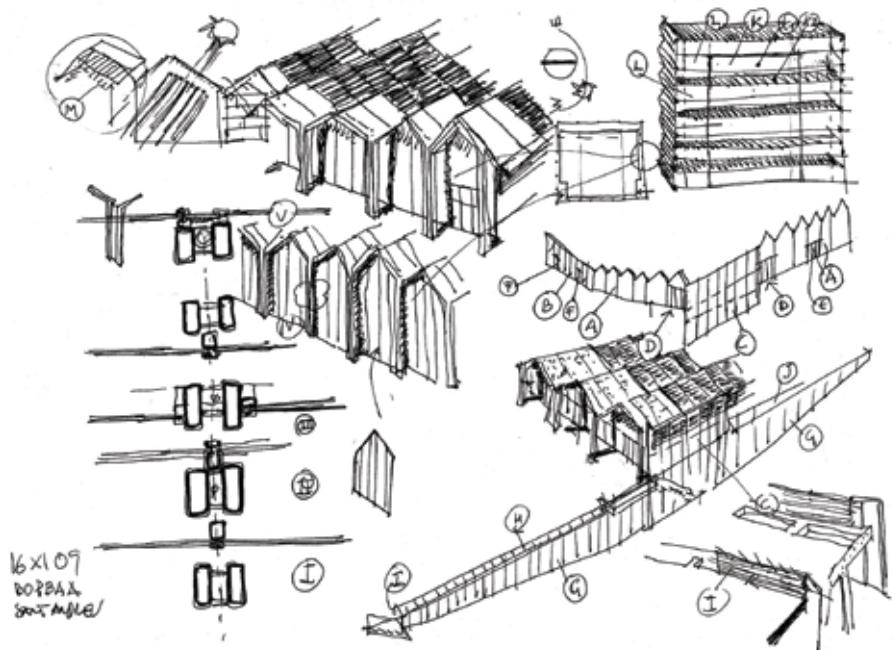
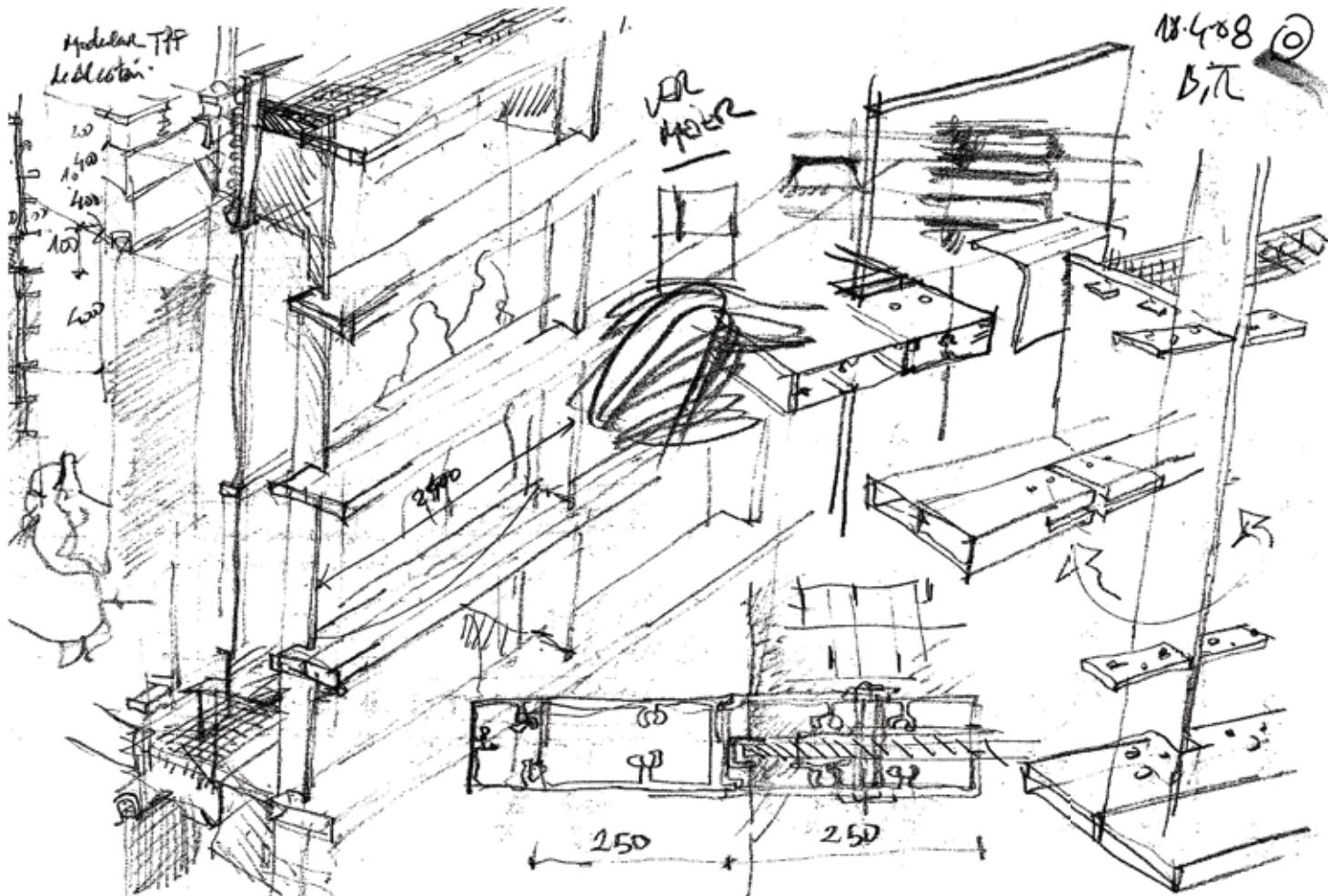
Línies dibuixades transformades en construcció, en complexitat, prenen vida, metamorfosi vers l'essencial i existencial.

Documents gràfics de la gènesi i de les solucions arquitectòniques. Representacions del pensament on neix l'arquitectura, mostra de la identitat i presència civilitzadora. Imaginari col·lectiu i interacció en el món de les realitats i aparençes. Tot això hi és i es confabula en els dibuixos, objectes i referències que conformen la mostra. Línies dibuixades transformades en construcció, en complexitat, prenen vida, metamorfosi vers l'essencial i existencial. Aquesta transformació visible per al visitant, és la voluntat que ha sostingut el llapis, el guix i la ploma mentre dibuixava Xavier Ferrés. Aquesta capacitat d'imaginar una nova realitat i de reconstruir-la és la Summa Arquitectònica.

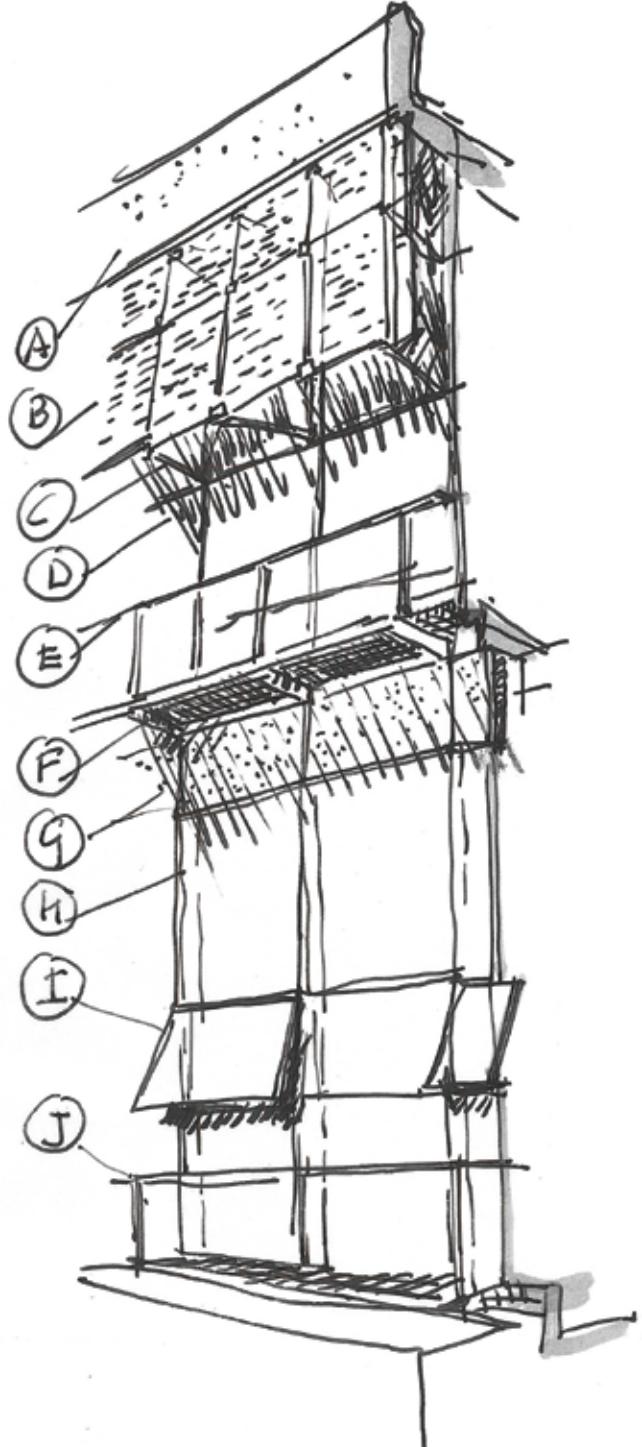

Comisariat de l'Exposició
Romà Arranz
Professor d'Art
Barcelona-Donostia
Abril 2012

Spiralling Tower
Barcelona, 2006 - 2010.
Zaha Hadid Architects, Londres.

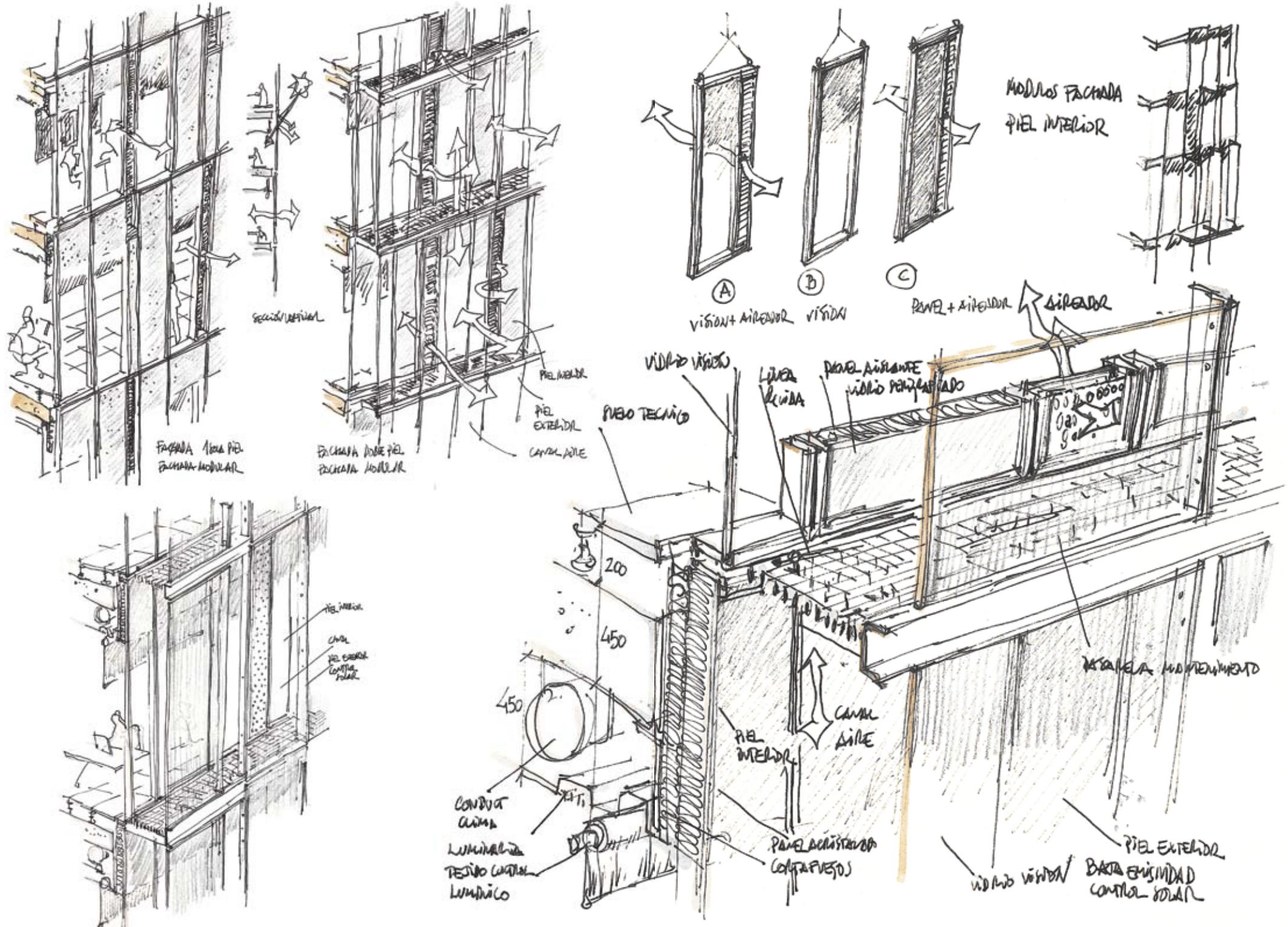

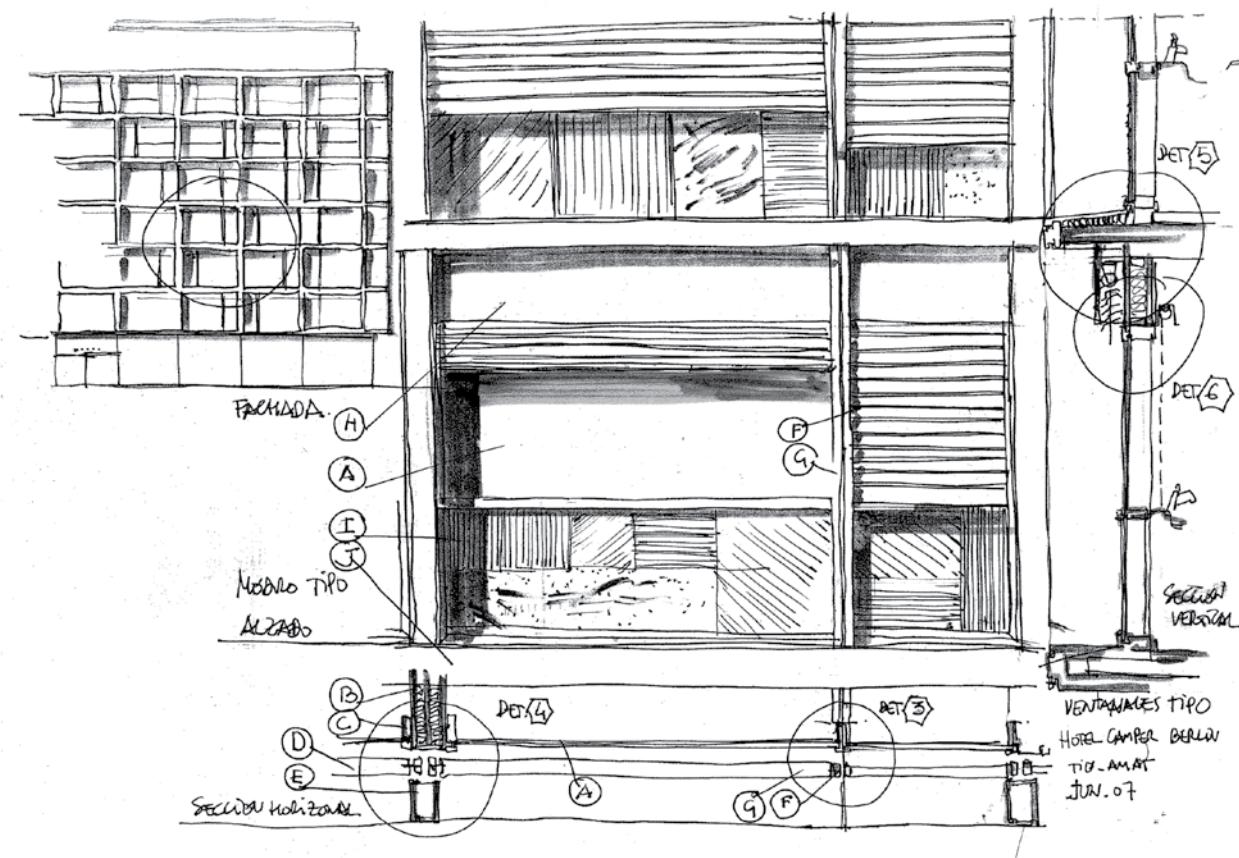
Seu de la "Comisión del Mercado de Telecomunicaciones", CMT.
Barcelona, 2008 - 2010.
Batlle i Roig Arquitectes, Barcelona.

Estació San Andreu Comtal
Barcelona, 2009 - 2011.
INECO - BOPBAAL. Madrid.
Barcelona.

DHUBB. Centre de
Disseny de Barcelona
Barcelona, 2008 - 2012.
MBM Arquitectes, Barcelona.

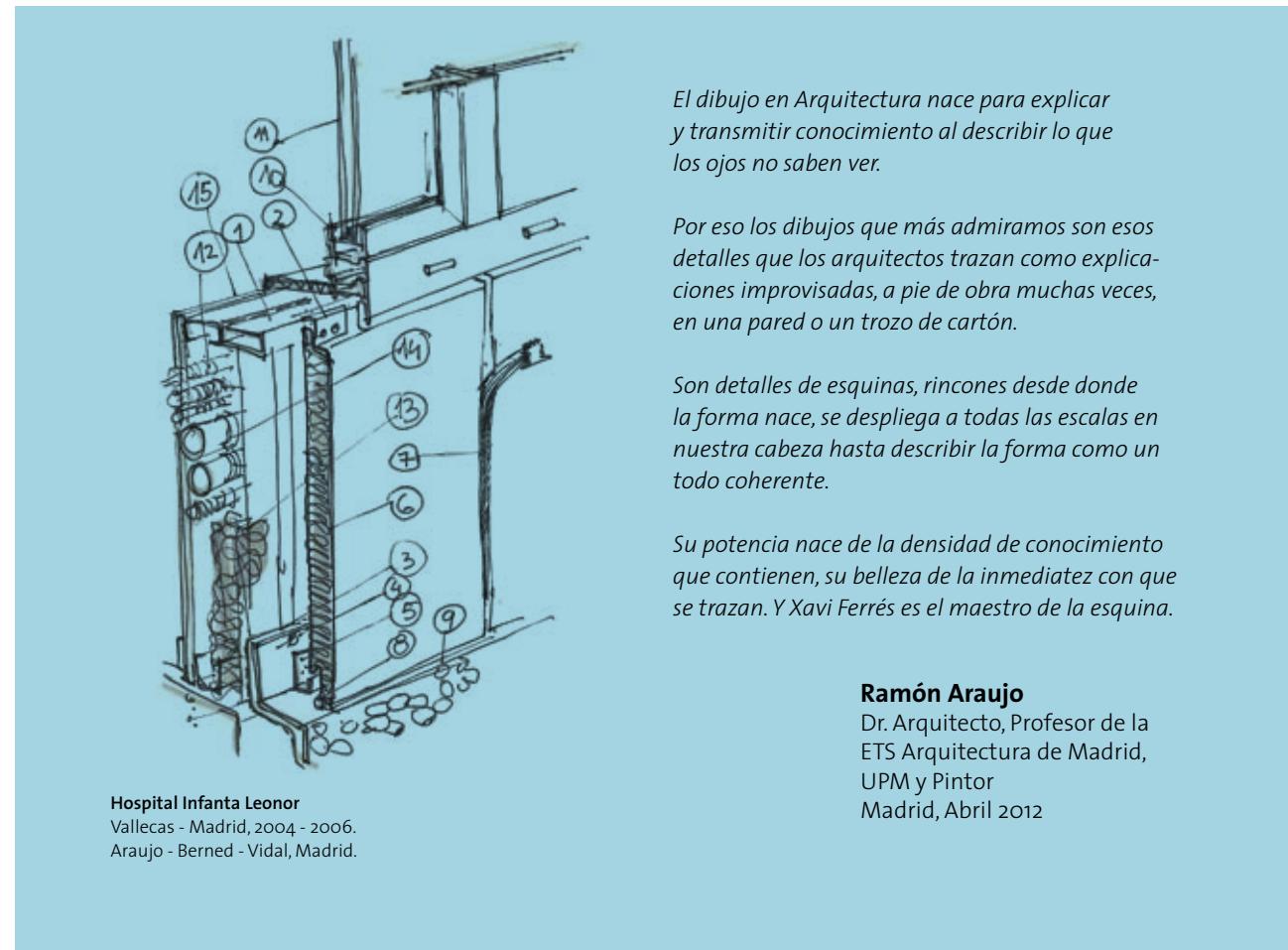

The image contains three technical line drawings of architectural details:

- Left Drawing:** Shows a vertical window frame with various components labeled 1 through 11. Labels include: 1) Mano y maza de la puerta, 2) Cerradura simple para tirar + tirar abajo, 3) Asiento blindado, 4) Piso ladrillo visto tipo rejilla, 5) Revestimiento de madera de pino, 6) Ventana/ventana de doble vidrio, 7) Piso revestido terciado amigable, 8) Piso, 9) Piso, 10) Revestimiento de madera de pino, 11) Revestimiento de madera de pino, 12) Cierre de madera.
- Middle Drawing:** A detailed view of a door handle assembly with labels 1 through 16. Labels include: 1) Mano y maza de la puerta, 2) Cerradura simple para tirar + tirar abajo, 3) Asiento blindado, 4) Piso ladrillo visto tipo rejilla, 5) Revestimiento de madera de pino, 6) Ventana/ventana de doble vidrio, 7) Piso revestido terciado amigable, 8) Piso, 9) Piso, 10) Revestimiento de madera de pino, 11) Revestimiento de madera de pino, 12) Cierre de madera, 13) Correa de goma, 14) Piso visto, 15) Esquina, 16) Llave de cerradura, 17) Piso estucado, 18) Revestimiento, 19) Dibujo raíz inferior, 20) Chapa zinc.
- Right Drawing:** An isometric view of a window frame showing its construction and hardware.

Hotel Casa Camper
Berlín, 2007 - 2008.
Jordi Tió, arquitecto. Ferran
Amat, interiorista. Barcelona.

El dibujo en Arquitectura nace para explicar y transmitir conocimiento al describir lo que los ojos no saben ver.

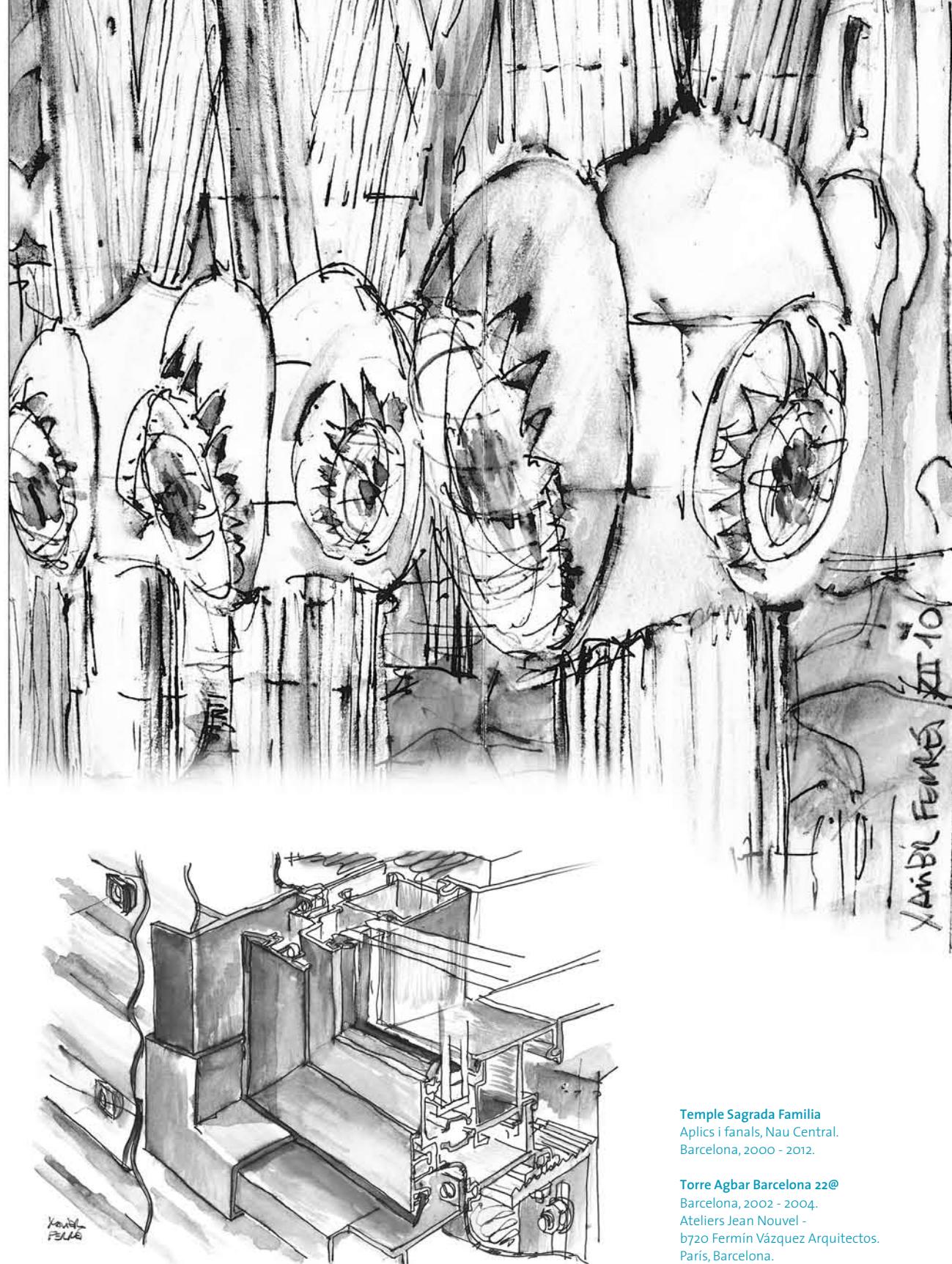
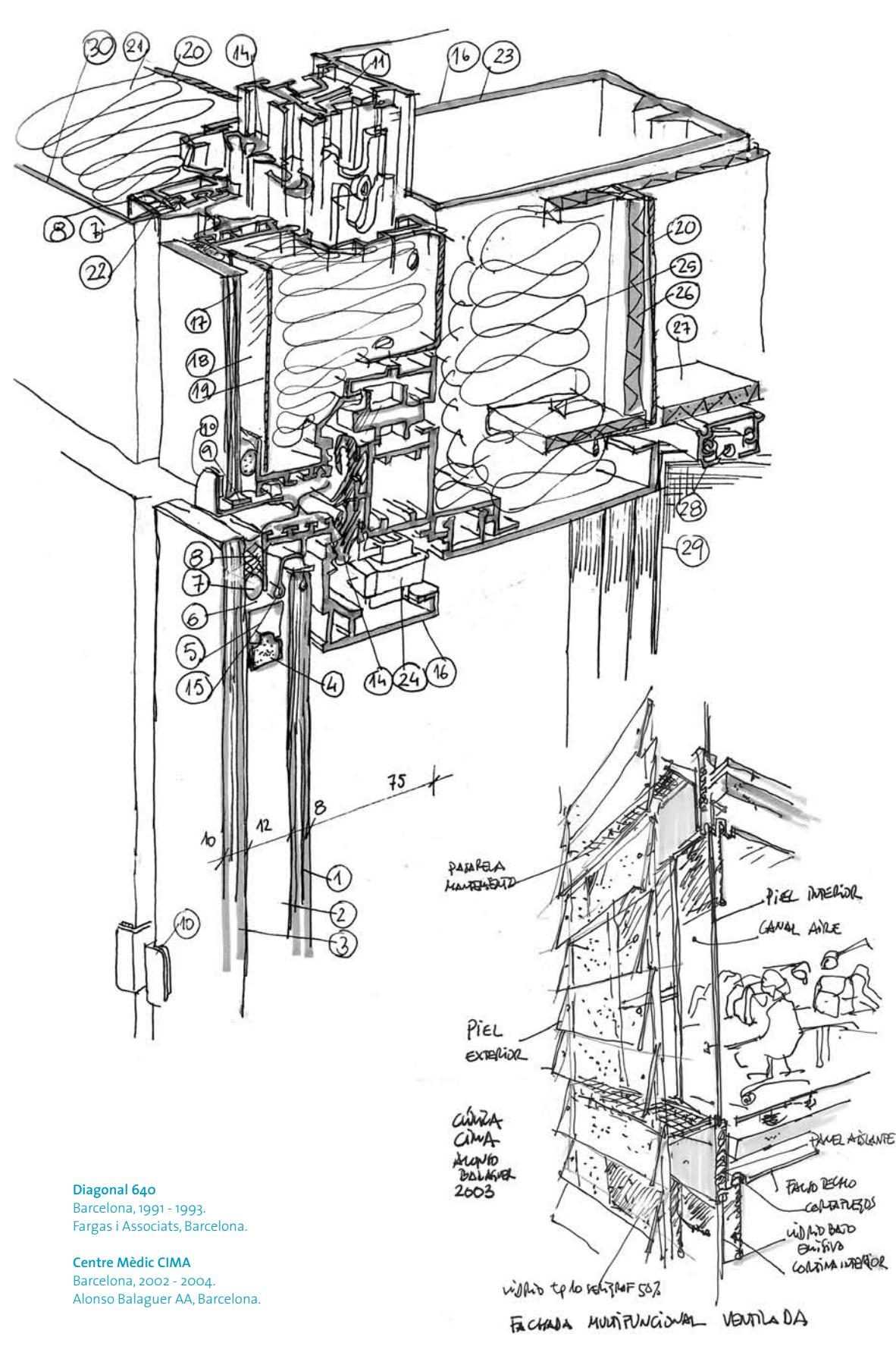
Por eso los dibujos que más admiramos son esos detalles que los arquitectos trazan como explicaciones improvisadas, a pie de obra muchas veces, en una pared o un trozo de cartón.

Son detalles de esquinas, rincones desde donde la forma nace, se despliega a todas las escalas en nuestra cabeza hasta describir la forma como un todo coherente.

Su potencia nace de la densidad de conocimiento que contienen, su belleza de la inmediatez con que se trazan. Y Xavi Ferrés es el maestro de la esquina.

Ramón Araujo

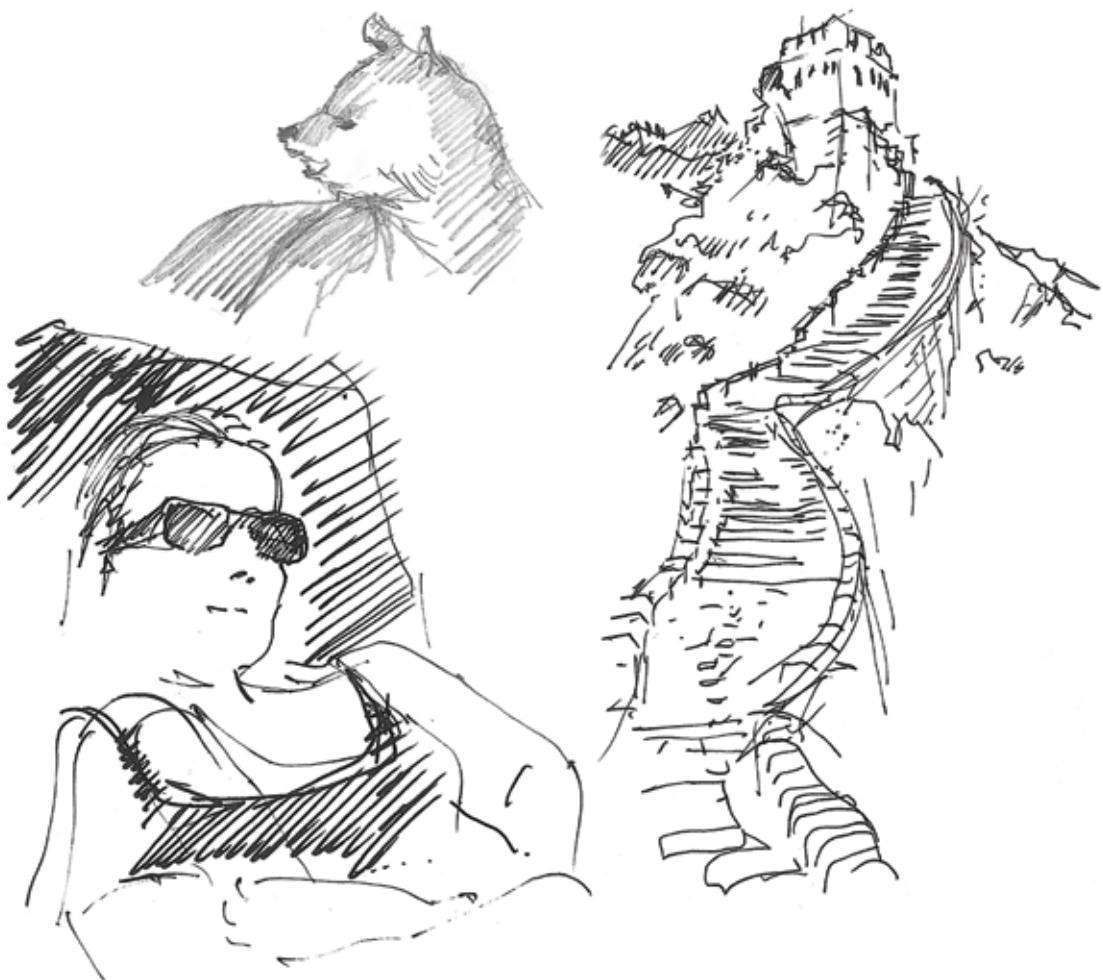
Dr. Arquitecto, Profesor de la
ETS Arquitectura de Madrid,
UPM y Pintor
Madrid, Abril 2012

María José.
Vilassar, Agost 2006.

Serie de dibuixos de les llibretes “Corbu”. Estambul, Agost 2011. Zoo Barcelona, Maig 1997. Juyong - Pekin, Juliol 2010.

Xavier Ferrés es, para todos los que llevamos ya un cierto tiempo trabajando con él, un apoyo insustituible, un arquitecto - artesano único que, través del dibujo y la palabra, nos desvela pacientemente los secretos de un oficio antiguo, el de constructor, y una técnica moderna, la de las fachadas ligeras.

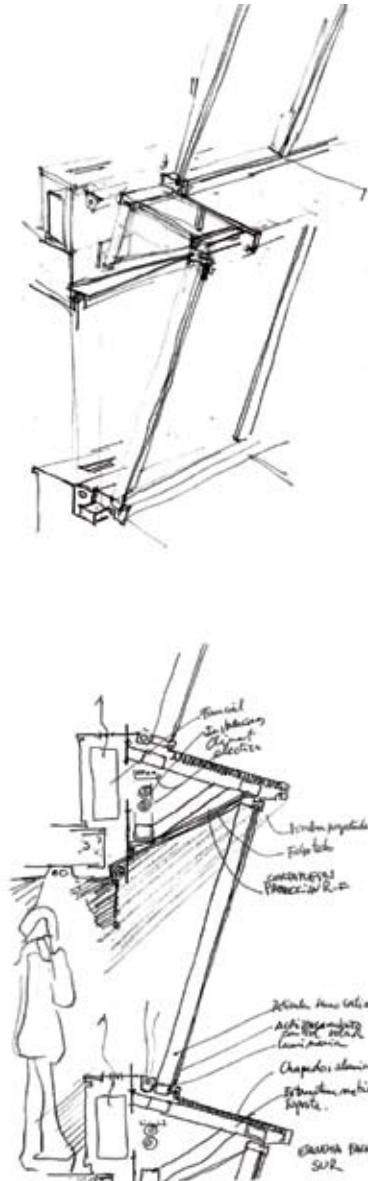
Curiosa combinación ésta, que revela la excepcionalidad del personaje. Y todos, en algún u otro momento, nos hemos sentido fascinados por ese don natural de Xavier, por esa descarada habilidad por la que su mente, su mano y su lápiz - o el compás, como nos muestra El Lissitzky en su autorretrato de 1924 – parecen enlazados por un halo mágico e indisoluble y en el que el dibujo surge fácil, sencillo y oportuno para reivindicarse como el instrumento más eficaz para plasmar intuitivamente el bagaje del conocimiento acumulado.

Siempre didáctico, infatigable, Xavier explora las entrañas de la construcción a través de vistas preferentemente isométricas, croquis de volumen que le van ha permitir reconocer, ordenar y numerar las piezas, ajustar las relaciones entre los elementos y, en última instancia, resolver aquellos detalles que, como sucede en el mejor de los casos, son el ingrediente esencial de la arquitectura.

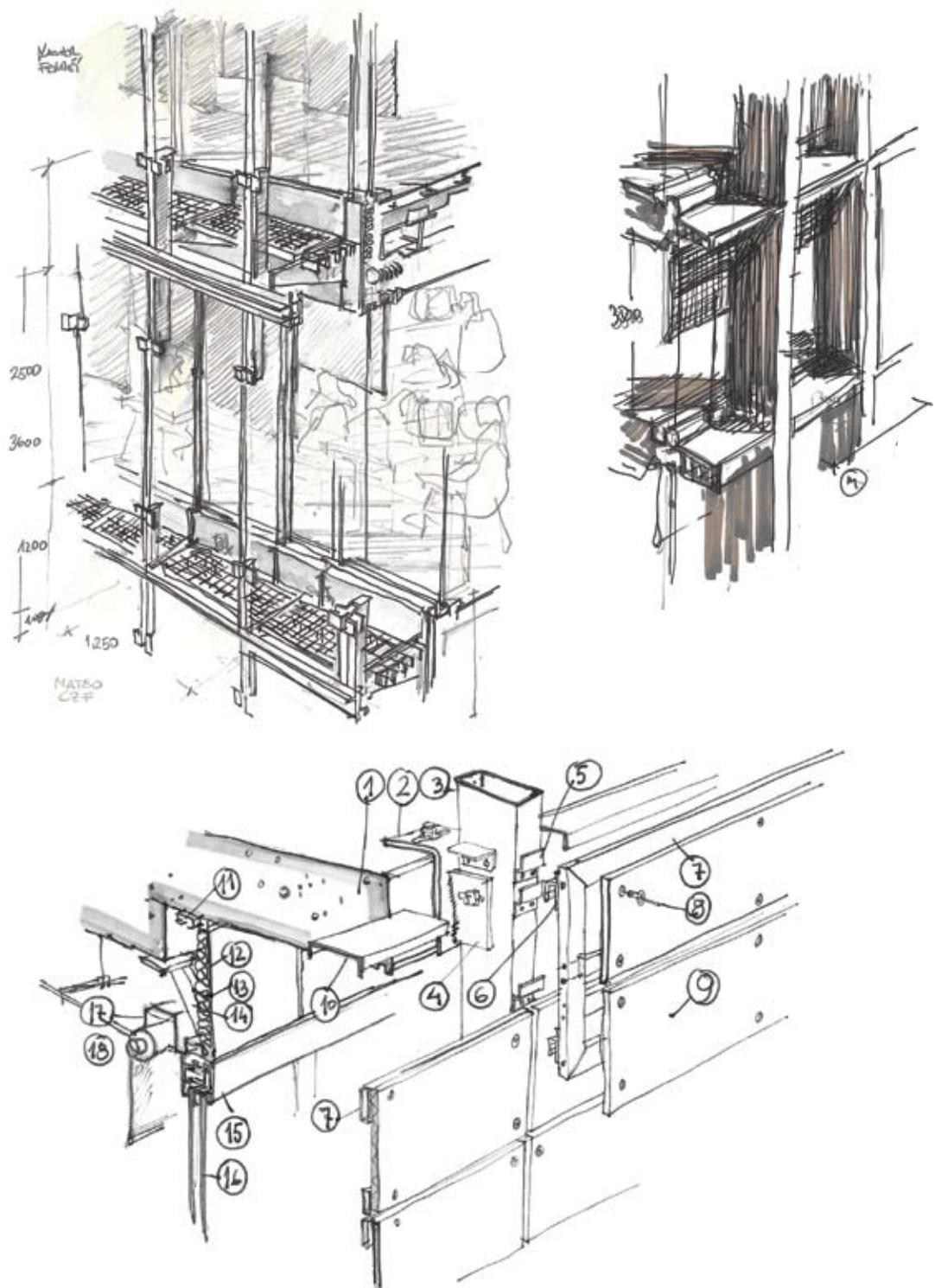
Y todo queda registrado en sus libretas, cuadernos de viaje a través de su vida profesional, una cronología de la evolución de los cerramientos ligeros en las últimas décadas y, tal vez, el legado más personal de la obra de Xavier, testigos de largas sesiones de intensa creatividad productiva, bajo el marco de ciertas hipótesis figurativas, en busca del rigor formal y constructivo.

Al acabar la sesión le pido la libreta y hago photocopias, para no perder detalle.

Eduard Gascón
Arquitecte i Professor ETS
Arquitectura Barcelona – UPC
Barcelona, Abril 2012

**Obra d'Eduard Gascón
Diagonal 682
Barcelona, 1997 - 1999.
TAC Arquitectes, Barcelona.**

Edifici Oficines Barcelona 22@
Barcelona, 2001 - 2004.
Josep Lluís Mateo - MAP Arquitectes.
Barcelona.

Edifici Mediapro Barcelona 22@
Barcelona, 2005 - 2007.
Patrick Genard & Asociados.
Carlos Ferrater - Xavier Martí. Barcelona.

Edifici Oficines Pere IV
Barcelona, 2003 - 2006.
BC ARQ - Albert Blanch.
Barcelona.

El arte de definir

Lo primero que uno percibe al conocer por primera vez a Xavier Ferrés es que se trata de alguien muy seguro de la importancia de su trabajo en el proceso de desarrollo de un proyecto arquitectónico, y más concretamente de lo que se conoce como fachada, la piel que cubre todo edificio. Vamos, lo que se ve desde fuera. Cuando se explica, exhibe una forzada modestia, no por falsa sino por un legítimo dejé vindicativo de que su trazo, inspirado y detallista, permite hacer realidad el sueño de un artista genial que a menudo deja como única pista una suerte de escultura en miniatura. Ferrés interpreta a mano alzada todo el infinito universo de elementos que constituyen el esqueleto orgánico de la cosa, los materiales de que están hechos los sueños de otros, pieza a pieza, tornillo a tornillo. Resuelve la letra pequeña, el manual de instrucciones para entender cómo se procede con el edificio en cuestión. Sin duda debe inventar soluciones, resolver enigmas que el escultor no ha pensado, todo para que la obra resultante se parezca a aquél caprichoso objeto inicial.

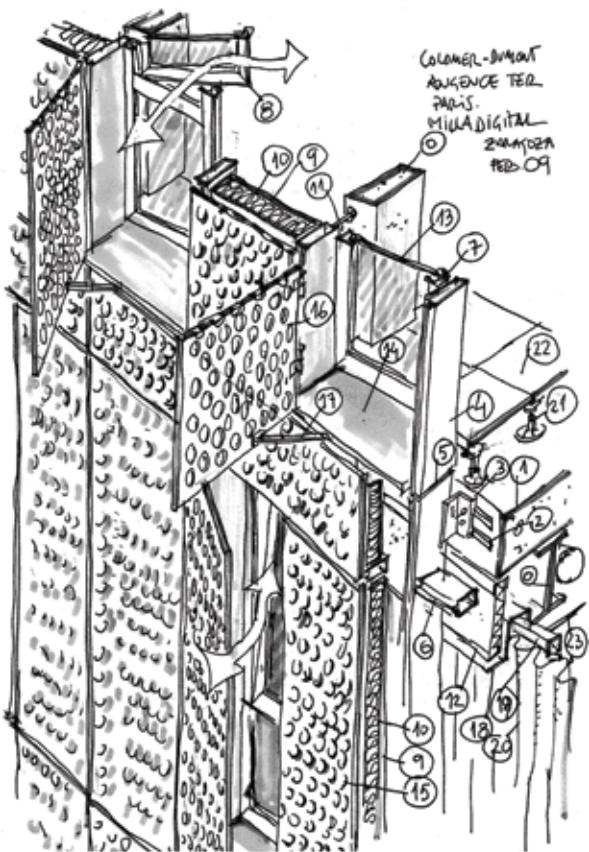
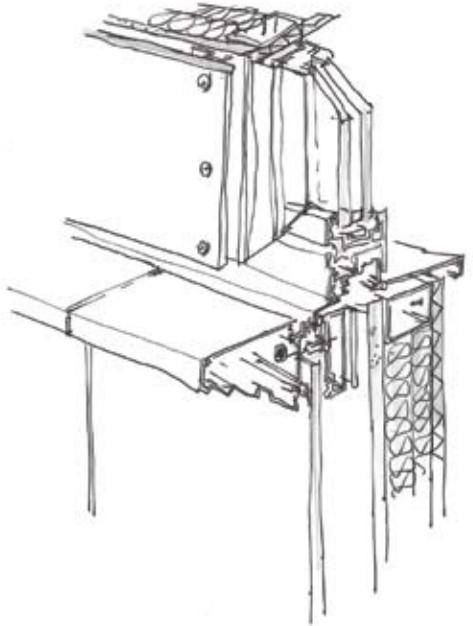
Esta habilidad para definir y concretar no se materializa con quilómetros de planos de dibujo lineal, con sus cotas, distancias, alzados y medidas. Ferrés, por si no había quedado claro, también es un gran artista, gracias a su desbordante capacidad para dibujar todo lo que es dibujable, e incluso lo que nadie sabría dibujar. Cual Leonardo, su vida, como esta exposición, está poblada de trazos, bocetos, ensayos, detalles aparentemente insignificantes, dibujados apresuradamente sobre infinidad de papeles de seda, libretas y cuadernos que conserva religiosamente ordenados. Sorprende, o no, que además fotografíe sus pizarras. La pizarra verde de toda la vida, tiza y borrador. Ensayo-error. Porque además Xavier Ferrés transmite su conocimiento a través de la docencia. Esas pizarras llenas de ejemplos, simulaciones y cálculos, que reflejan el devenir de los razonamientos en directo y permiten leer el pensamiento del maestro. Hay en Ferrés una especie de incontinencia para expresar a lápiz todo cuanto emana de su sorprendente capacidad para resolver los retos que otros han depositado en él.

Manuel Huerga

Director de cine
Barcelona, Abril 2012

Philharmonie Szczecin
Szczecin, Polonia, 2008 - 2013.
Barozzi - Veiga, Barcelona.

Rehabilitació Avinguda Josep Tarradellas 133. Barcelona, 2004 - 2006.
Guillermo Bañares, Barcelona.

Seu RBA Ediciones Barcelona 22@
Barcelona, 2007 - 2010.
MBM Arquitectes, Barcelona.

Centre D'Art i Tecnología
Saragossa, 2008 - 2012.
Colomer – Dumont - MCBAD, París.

Dibujar en las paredes

Hace unos años cuando se visitaba una obra en construcción se solían encontrar en las paredes dibujos representando detalles de la construcción. El arquitecto o el aparejador echaban mano del lápiz de mina gruesa que siempre llevaban en el bolsillo y aprovechaban la primera superficie que tenían a mano; las caras de los pilares de hormigón, los marcos de las puertas o los tendidos de yeso, para dibujar un croquis rápido que tenía como función informar al albañil de forma clara y concisa sobre cómo solucionar un determinado detalle. Estos dibujos tenían una característica que los hacía únicos, su abstracción, resaltaban todo lo que tienen que ver con el objetivo principal y prescindían de lo superfluo.

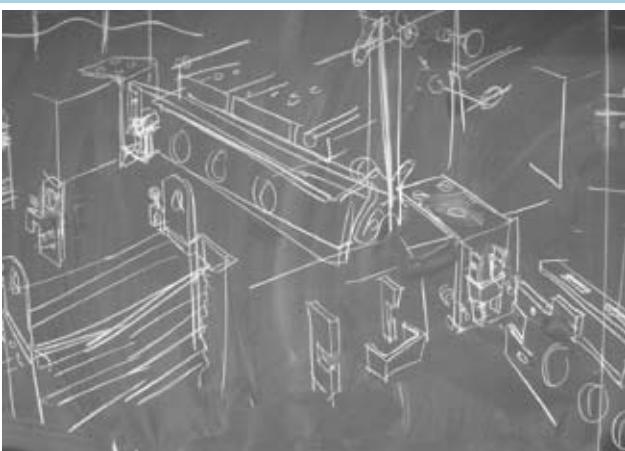
Cada vez se ven menos de estos dibujos por las obras, quizás porque los técnicos no tenemos la necesidad de hacerlos ya que los proyectos se detallan mucho más o quizás porque enseñamos a los estudiantes a elaborar la información por medios digitales y no por medios manuales, el lápiz de mina gruesa ha sido substituido por el pen o por el iPad por lo que la información ahora se llevan directamente en el bolsillo.

Muchas asignaturas de nuestras carreras, entre ellas la construcción, han optado por ser enseñadas mediante magníficas presentaciones a través de programas informáticos. En una de las diapositivas de la presentación puede aparecer la fotografía de una determinada obra arquitectónica y a su lado, como si fuese una radiografía, un perfecto dibujo en CAD del detalle que ha sido empleado para su construcción aunque la mayor parte de las veces estos dibujos en CAD carecen de la intencionalidad que se observa en los croquis dibujados sobre las paredes de las obras. Teniendo en cuenta que la función principal de los profesores de construcción es instruir a nuestros estudiantes les deberíamos indicar de forma clara y concisa, al igual que lo hacen los técnicos en las obras, cómo debe construirse una estructura, una fachada o una cubierta sin renunciar a emplear los métodos clásicos y pragmáticos de enseñanza basados en el dibujo de las soluciones constructivas *in situ*.

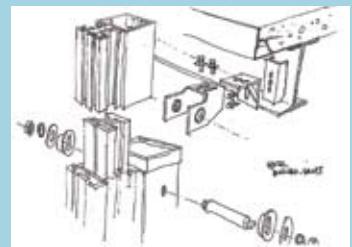
Afortunadamente la cultura moderna es plural y no sabe renunciar a nada, lo nuevo no siempre sustituye completamente a lo clásico, casi siempre conviven. El método de enseñanza de Xavier Ferrés podría decirse que es clásico: dibujar *in situ*, sobre lo que sea y con lo que sea, y explicar a medida que dibuja los procesos, los materiales, y las técnicas que piensa aplicar para construir sus fachadas más modernas sus dibujos tienen la claridad que sólo pueden conseguir las personas que conocen su oficio y la concisión de los que saben diferenciar lo esencial de lo secundario.

Jaume Avellaneda

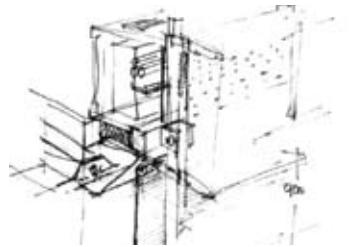
Dr. Arquitecto, Catedrático de Construcción
de la ETS Arquitectura-Vallés, UPC
Barcelona, Abril 2012

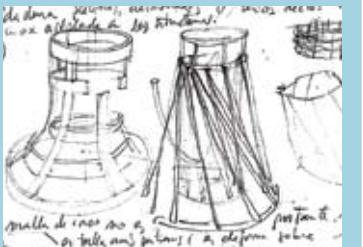
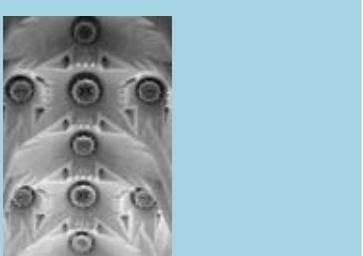
1990

Hotel Barcelona Sants
Barcelona, 1990 - 1992.
Mir - Coll - Blasco - Piñón - Viaplana.
Barcelona.

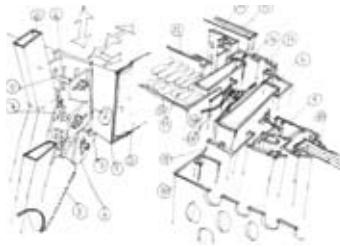

Rehabilitació de l'Edifici de Oficines Diagonal 682
Barcelona, 1997 - 1999.
TAC Arquitectes, Barcelona.

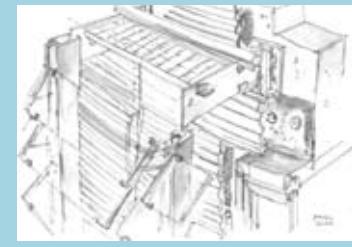

Temple Sagrada Família
Aplics i fanals, Nau Central.
Barcelona, 2000 - 2012.

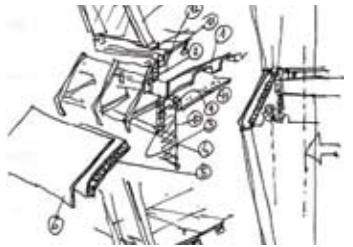
2000

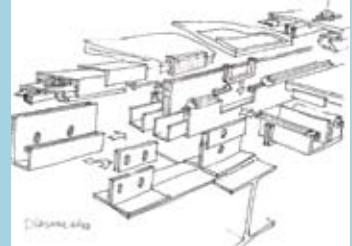
**Centro de Convenciones
Internacional de Barcelona**
Forum - Barcelona, 2002 - 2004.
Josep Lluís Mateo - MAP Arquitectes.
Barcelona.

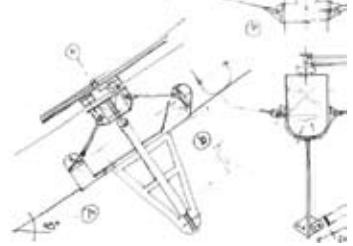
Torre Agbar Barcelona 22@
Barcelona, 2002 - 2004.
Ateliers Jean Nouvel - b720 Fermín Vázquez Arquitectos.
París, Barcelona.

Rehabilitació integral de l'edifici GMP.
Genova 27. Madrid, 2003 - 2005.
Estudio Lamela, Madrid.

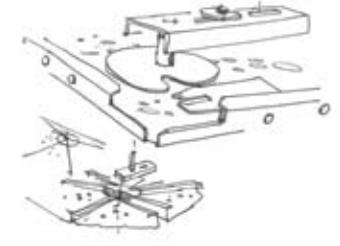
Diagonal 640
Barcelona, 1991 - 1993.
Fargas i Associates, Barcelona.

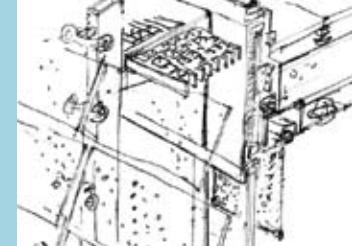
Sede Central de Sanitas
Madrid, 1999.
Ortiz - León. Arquitectos, Madrid.

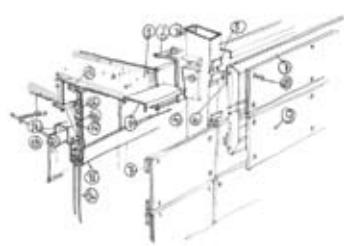
Edifici Oficines Barcelona 22@
Barcelona, 2001 - 2004.
Josep Lluís Mateo - MAP Arquitectes.
Barcelona.

Edifici Forum 2004 Barcelona 22@
Barcelona, 2002 - 2004.
Herzog & de Meuron, Basel.

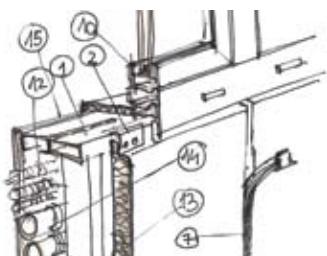

Centre Mèdic CIMA
Barcelona, 2002 - 2004.
Alonso Balaguer AA, Barcelona.

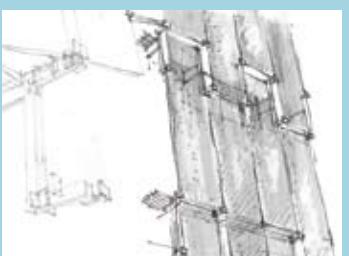

Edifici d'Oficines en el Districte 22@
Barcelona, 2003 - 2006.
BCA Blanch + Conca Arquitectura.
Barcelona.

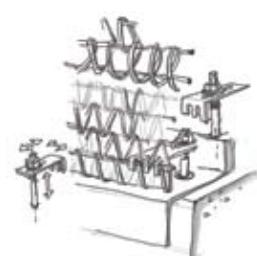
2005

Hospital Infanta Leonor
Vallecas - Madrid, 2004 - 2006.
Araujo - Berned - Vidal, Madrid.

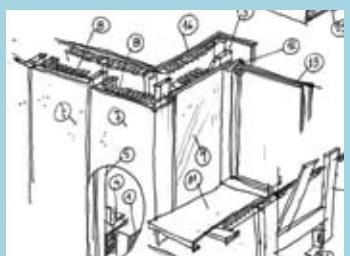

Edifici 22@ Interface Building
Barcelona, 2005.
Batlle i Roig, Arquitectes, Barcelona.

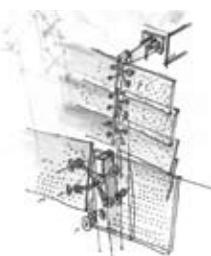

Ciutat de la Justicia
L'Hospitalet de Llobregat, 2005 - 2009.
David Chipperfield Architects - b720
Fermín Vázquez Arquitectos.
Barcelona.

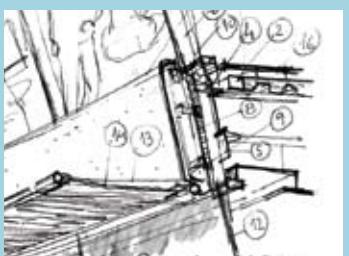
2006

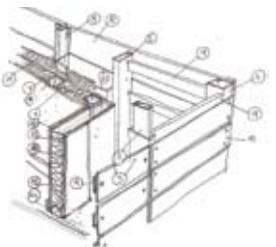
Delegació de la
Generalitat de Catalunya
Tortosa, 2006.
Estudio Carme Pinós, Barcelona.

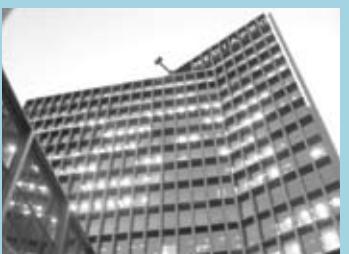
Instituto Oncológico
San Sebastián, 2006 - 2008.
USLAN ARK - Jon i Eneko Uranga.
Donostia.

Spiralling Tower
Barcelona, 2006 - 2010.
Zaha Hadid Architects, Londres.

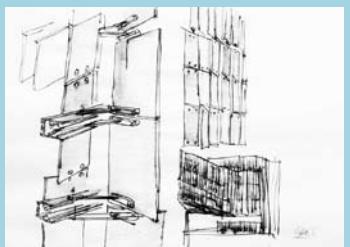
Rehabilitació Avinguda
Josep Tarradellas 133
Barcelona, 2004 - 2006.
Guillermo Bañares, Barcelona.

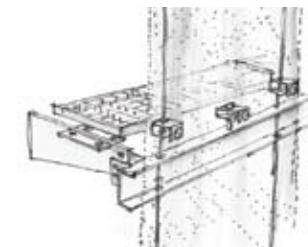
Edifici Mediapro Barcelona 22@
Barcelona, 2005 - 2007.
Patrick Genard & Asociados.
Carlos Ferrater - Xavier Martí.
Barcelona.

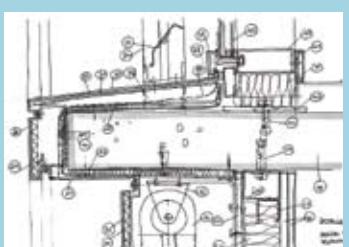
Hotel Catalonia
Barcelona, 2005 - 2011.
Ateliers Jean Nouvel - J. Ribas G. y J. Ribas F.
París, Barcelona.

Seu Corporativa GAES
Barcelona, 2006 - 2008.
Mizien - Mestre-Berceo - G56 -
Mur-Garganté. Barcelona.

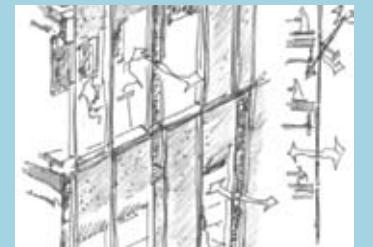
Sede INTECO S.A.
León, 2006 - 2008.
Ayesta-Vives-López-Navarro.
Barcelona.

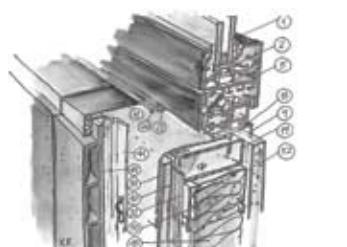
Hotel Casa Camper
Berlín, 2007 - 2008.
Jordi Tió, arquitecto. Ferran Amat,
interiorista. Barcelona.

2007

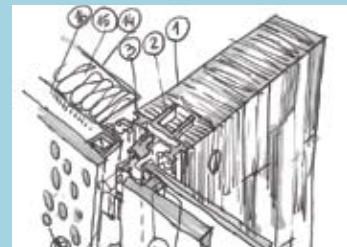
2007

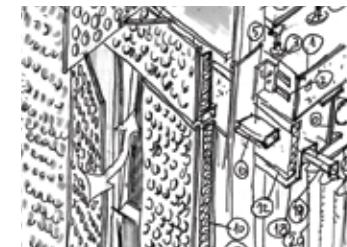
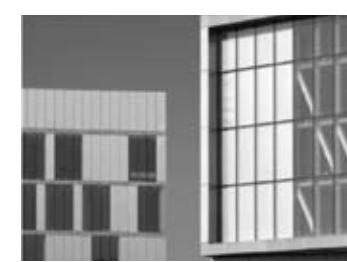
Nova Seu Cambra de Comerç de Barcelona
Barcelona, 2007 - 2009.
TAC Arquitectes - Gascón - Roig - Xavier Ferrés. Barcelona.

Seu RBA Ediciones Barcelona 22@
Barcelona, 2007 - 2010.
MBM Arquitectes, Barcelona.

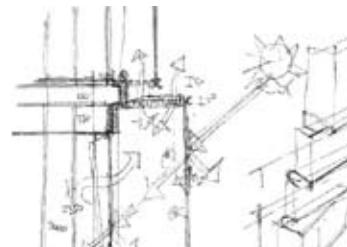
DHUBB. Centre de Disseny de Barcelona
Barcelona, 2008 - 2012.
MBM Arquitectes, Barcelona.

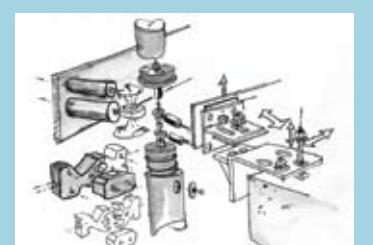
Centre D'Art i Tecnología
Saragossa, 2008 - 2012.
Colomer – Dumont - MCBAD, París.

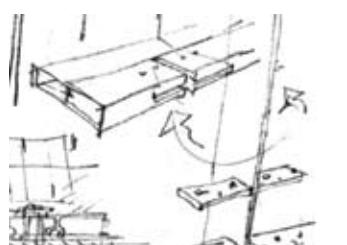
Estació San Andreu Comtal
Barcelona, 2009 - 2011.
INECO - BOPBAA. Madrid, Barcelona.

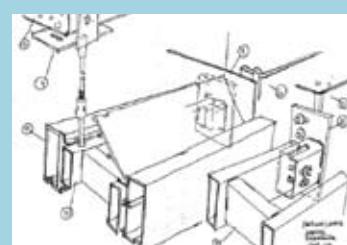
Reabilitació d'Edifici d'oficines Almagro 9
Madrid, 2009 - 2012.
GCA Arquitectos Asociados - Ruiz Barbarín. Barcelona, Madrid.

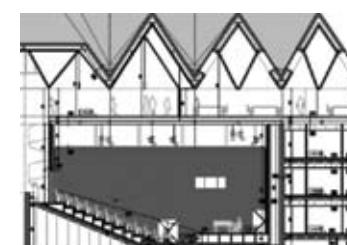
Hotel Torres Porta Fira
L'Hospitalet, 2007- 2010. Toyo Ito AA - b720 Fermín Vázquez Arquitectos. Tokio, Barcelona.

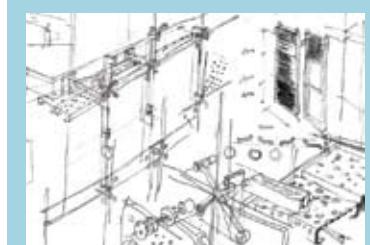
Seu de la "Comisión del Mercado de Telecomunicaciones", CMT.
Barcelona, 2008 - 2010.
Batlle i Roig Arquitectes, Barcelona.

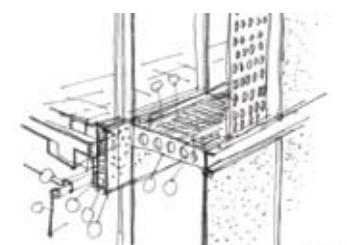
Hotel Sofitel
Casablanca - Marroc, 2008 - 2012.
Patrick Genard & Asociados, Barcelona.

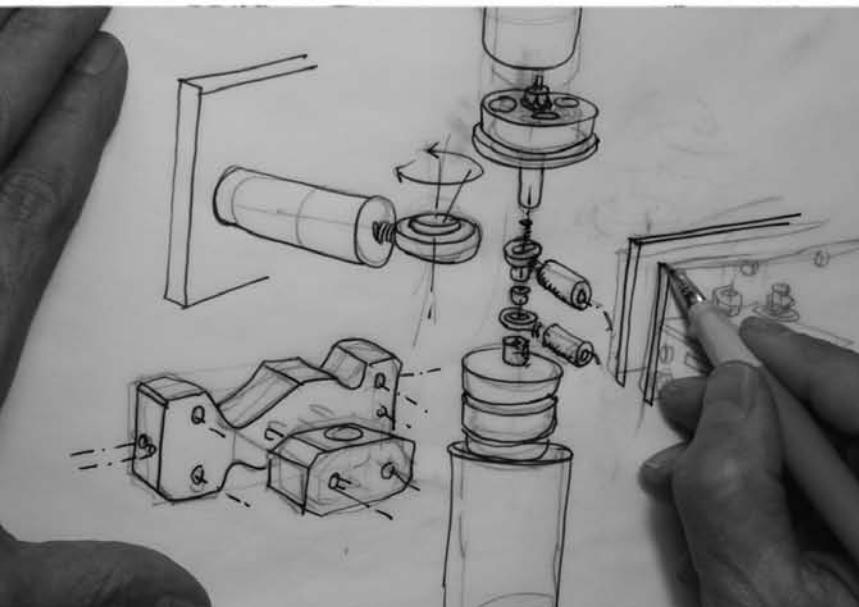
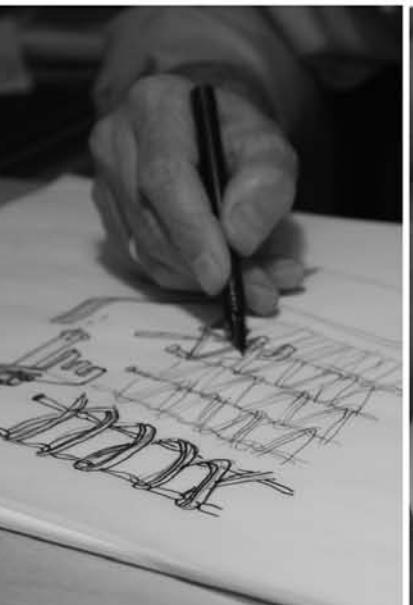
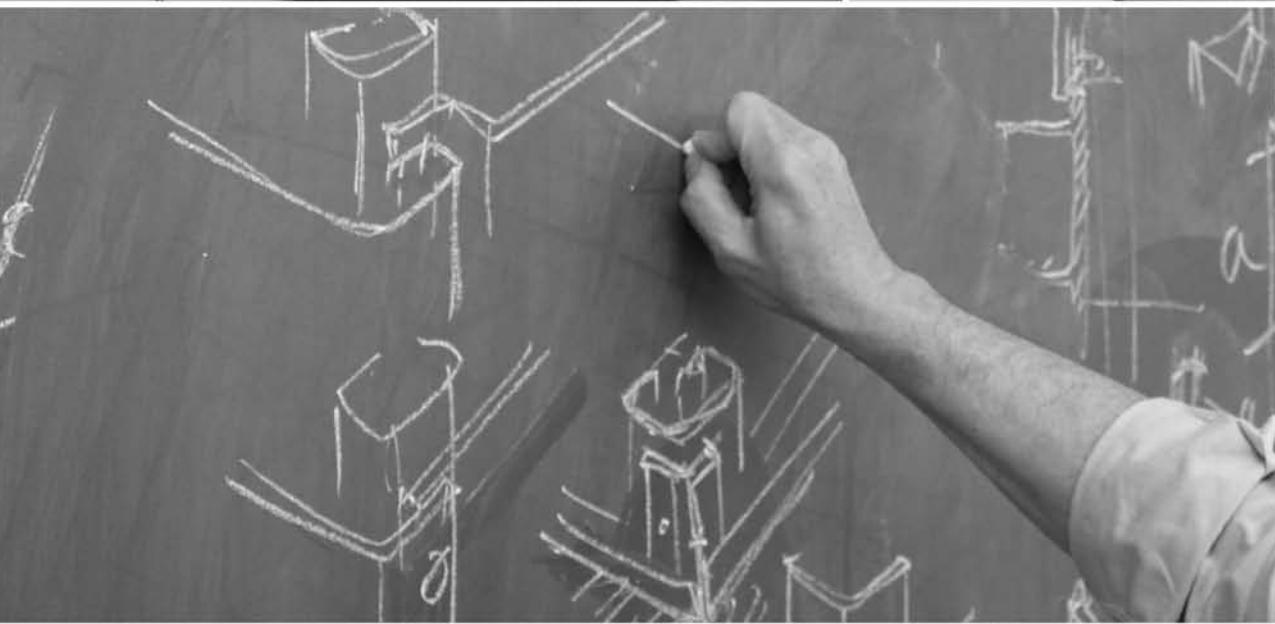
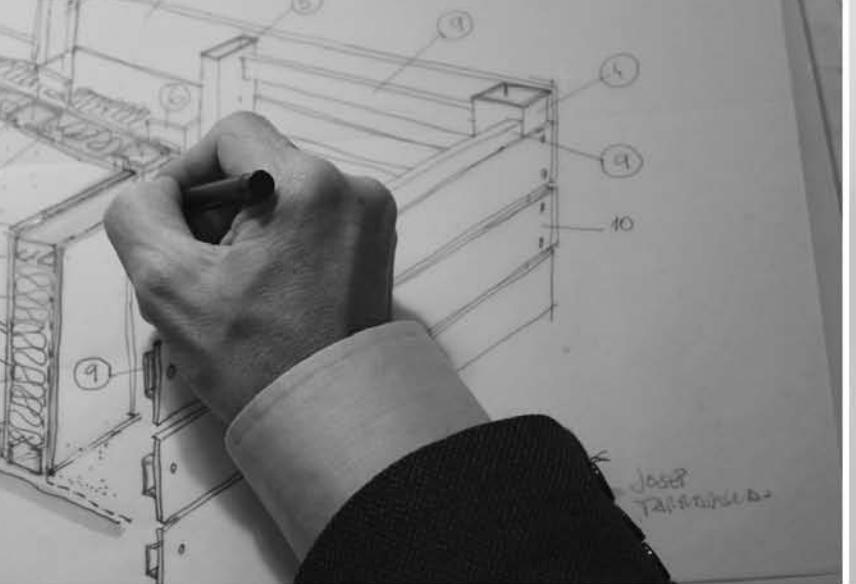
Philharmonie Szczecin
Szczecin, Polonia, 2008 - 2013.
Barozzi - Veiga, Barcelona.

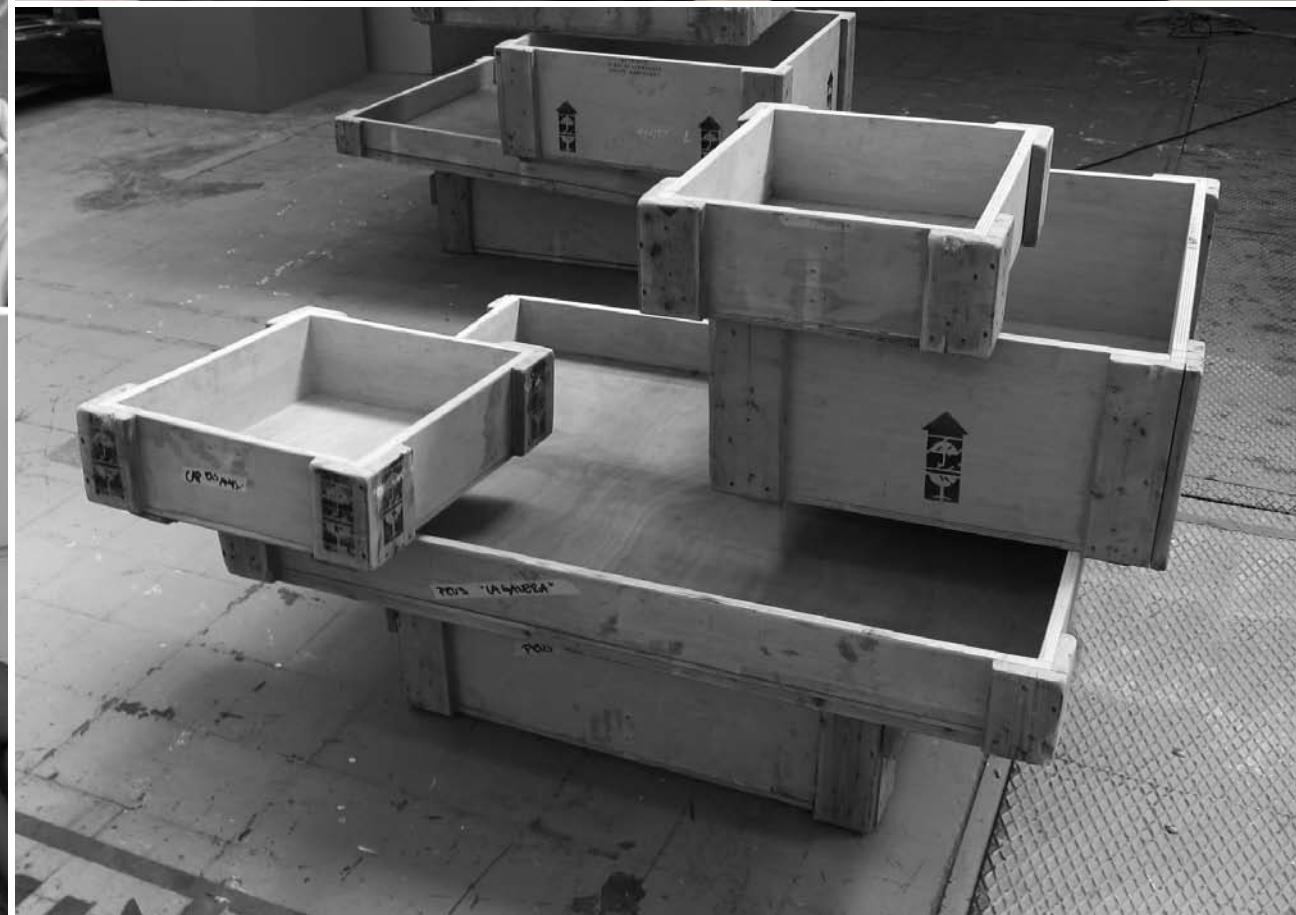
Masia Futbol Club Barcelona
Barcelona, 2009 - 2011.
PB2 - MCM Group - Ferrés Arquitectos y Consultores. Barcelona.

Rehabilitació de la Torre Astro
Bruselas, 2011.
Estudio Lamela - Altiplan. Madrid, Bruselas.

Fotografia de Eva Serrats

Amb el patrocini de:

Amb el suport de:

ESCOLA MASSANA
Centre d'Art i Disseny

Adscrit a la **UAB**

Consorti d'Educació
de Barcelona
Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

Rehabilitació integral de l'edifici GMP.
Genova 27. Madrid, 2003 - 2005.
Estudio Lamela, Madrid.